

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Filipa Dienstbiera, soudce JUDr. Tomáše Langáška a soudkyně zpravodajky Mgr. Veroniky Baroňové v právní věci žalobce: **H. E. M.**, zastoupený Mgr. Umarem Switatem, advokátem, sídlem Dědinova 2011/19, Praha 4, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 19. 2. 2020, č. j. OAM-484/LE-BA02-LE24-2019, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 2. 7. 2020, č. j. 18 Az 15/2020 - 55,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost žalobce **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení případu

[1] Žalobce požádal dne 30. 11. 2019 o udělení mezinárodní ochrany. Téhož dne žalovaný obdržel rozhodnutí Policie České republiky (č. j. KRPA-404511-12/ČJ-2019-000022-ZZC) o zajištění žalobce za účelem realizace rozhodnutí o správním vyhoštění. Žalobce se dne 26. 11. 2019 dostavil na oddělení pobytové kontroly pátrání a eskort Praha pro výjezdní příkaz, kde bylo lustrací v příslušných evidencích zjištěno, že žalobce je veden v evidenci nežádoucích osob (datum vykonatelnosti 25. 11. 2019 s platností do 25. 11. 2021). Z obsahu rozhodnutí o zajištění vyplynulo, že žalobce dne 27. 11. 2019 do protokolu o podání vysvětlení vypověděl, že do České republiky přicestoval dne 26. 2. 1994 na turistické vízum za svou přítelkyní, se kterou se seznámil na Kanárských ostrovech. Našel si zde práci a získal povolení k pobytu. Požádal o státní občanství České republiky, to mu však nebylo uděleno. Cestovní pas ztratil asi před rokem a půl, přičemž nevěděl, jak k tomu došlo, patrně mu byl ukraden v metru. Žalobce doplnil, že před rokem byl v Berlíně požádat na ambasádě o nový pas a občanský průkaz Maroka, protože se tam však nedostavil k sejmutí otisků prstů, doklady mu nebyly vydány.

[2] V žádosti o udělení mezinárodní ochrany žalobce zmínil, že Maroko opustil v roce 1988, kdy cestoval do Španělska, kde pobýval asi 4 nebo 5 let, poté odjel do České republiky. Do Maroka se naposledy vrátil před 15 lety, byl tam asi tři týdny a poté odcestoval zpět do České republiky. Jako důvod žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že opustil víru, za což by ho mohli v zemi původu ukamenovat. V Maroku nikoho nemá, otec je mrtvý, matce je téměř 70 let. V České republice žije s bývalou manželkou. Jsou sice rozvedeni, avšak žijí spolu na stejné adrese. V rámci pohovoru, který byl se stěžovatelem proveden dne 13. 12. 2019, doplnil, že se do Maroka

nemůže vrátit, neboť už nepraktikuje islám a nemodlí se, mohli by jej tedy zabít. V Maroku nebyl 15 let a v době, kdy tam byl, jej lidé o ramadán viděli kouřit. Žádné konkrétní problémy se státními a bezpečnostními orgány žalobce v Maroku neměl, vyloučil však, že by se s žádostí o pomoc mohl obrátit na policii.

[3] V záhlaví označeným rozhodnutím žalovaný zamítl žádost žalobce o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, s odůvodněním, že žalobce je státním občanem Marockého království, které Česká republika v souladu s § 2 vyhlášky č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců (dále jen „vyhláška č. 328/2015 Sb.“), považuje za bezpečnou zemi původu ve smyslu § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Žalobce neprokázal, že v jeho případě nelze Maroko za bezpečnou zemi původu považovat.

[4] Žalobu proti tomuto rozhodnutí Krajský soud v Ostravě (dále jen „krajský soud“) v záhlaví označeným rozsudkem zamítl, neboť ve shodě s žalovaným dospěl k závěru, že žalobce neprokázal, že by mu v zemi původu hrozilo nebezpečí pronásledování.

II. Kasační stížnost, vyjádření žalovaného a replika stěžovatele

[5] Žalobce (dále též „stěžovatel“) podal proti rozsudku krajského soudu kasační stížnost. Namítal, že žalovaný při posuzování žádosti porušil § 2 odst. 4, § 3, § 50 a § 51 odst. 1 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád. Zopakoval, že se v případě návratu do země původu obává újmy na zdraví a na životě a že mu tamní orgány nejsou schopny zajistit bezpečnost před muslimskými spoluobčany. Stěžovatel již nepraktikuje islám, nedodrží ramadán. V České republice žije s družkou (bývalou manželkou), aktuálně se necítí psychicky zdráv. Stěžovatel se domníval, že žalovaným zjištěné informace týkající se bezpečnosti a politické situace v zemi původu nejsou aktuální. Navrhl proto, aby si Nejvyšší správní soud opatřil aktuální zprávy o zemi původu. V případě návratu se stěžovatel obává též znevýhodnění na trhu práce a neposkytnutí zdravotní péče. Dle názoru stěžovatele tak v jeho případě byly naplněny důvody pro udělení azylu dle § 12 písm. b) zákona o azylu, humanitárního azylu dle § 14 či doplňkové ochrany dle § 14a téhož zákona.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti poukázal na skutečnost, že stěžovatel v průběhu správního řízení neprokázal, že zemi, ze které přichází, nelze v jeho konkrétním případě považovat za bezpečnou zemi původu. Dle názoru žalovaného krajský soud postupoval v souladu s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu a při posuzování žádosti stěžovatele nedošlo k porušení mezinárodních závazků České republiky, právních předpisů, ani k vadám správního řízení.

[7] Stěžovatel reagoval na vyjádření žalovaného podáním repliky, v níž namítal, že rozhodnutí žalovaného představuje nepřiměřený zásah do jeho soukromého a rodinného života. Stěžovatel žije v České republice více než dvacet let ve společné domácnosti s bývalou manželkou (družkou J. E. M.), která si do budoucna přeje realizovat rodinný život na území České republiky.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[8] Nejvyšší správní soud kasační stížnost posoudil jako nepřijatelnou ve smyslu § 104a odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), neboť svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele (k výkladu tohoto pojmu srovnej usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS). Ačkoli usnesení, jímž se kasační stížnost odmítá pro nepřijatelnost, nemusí být odůvodněno

pokračování

(§ 104a odst. 3 s. ř. s.), Nejvyšší správní soud nad rámec zákonného požadavku stručné odůvodnění připojuje.

[9] K stěžovatelem namítanému naplnění podmínek pro udělení azylu, humanitárního azylu či doplňkové ochrany, Nejvyšší správní soud nejprve připomíná, že při posuzování zjevně nedůvodných žádostí podle § 16 odst. 3 zákona o azylu platí, že nedochází ze strany žalovaného k hodnocení, zda žadatel splňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany dle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b téhož zákona (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 6. 2006 č. j. 3 Azs 208/2005 - 50, či usnesení ze dne 24. 9. 2020, č. j. 1 Azs 49/2020 - 32).

[10] Dále uvádí, že v případě řízení o žádostech o mezinárodní ochranu týkajících se tzv. bezpečných zemí původu je oproti jiným azylovým řízením zdůrazněno důkazní břemeno žadatelů. Jelikož se dodržování mezinárodních závazků a neporušování práv vlastních občanů u bezpečných zemí původu presumuje, leží odpovědnost za prokázání opaku právě na žadatelích. Shodný závěr Nejvyšší správní soud vyslovil již v rozsudku ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, č. 1749/2009 Sb. NSS: „*Institut bezpečné země původu zakotvený v § 2 odst. 1 písm. a) zákona o azylu [pozn. soudu – dnes písm. k)] a v čl. 29 a 30 procedurální směrnice totiž stanoví presumpci nedůvodnosti žádostí osob přicházejících z dané země – srov. § 16 odst. 1 písm. d) zákona o azylu (...)* [pozn. soudu – dnes § 16 odst. 2]. Jinými slovy, žadatel o mezinárodní ochranu přicházející z bezpečné země původu musí prokázat, že v jeho konkrétním případě tento stát za bezpečnou zemi původu považovat nelze, což v důsledku znamená, že musí prokázat, že mu hrozí větší riziko pronásledování nebo vážné újmy než ostatním osobám v obdobném postavení. Jak bylo uvedeno výše, obdobné podmínky nejsou u standardních žádostí o mezinárodní ochranu (minimálně, pokud jde o zkoumání podmínek pro udělení azylu podle § 12 písm. b) zákona o azylu) vyžadovány, a tudíž označení určité země za bezpečnou zemi původu v podstatě zvyšuje důkazní břemeno na straně žadatelů o mezinárodní ochranu.“

[11] Jinými slovy, pokud se udělení mezinárodní ochrany domáhá žadatel ze země patřící mezi tzv. bezpečné země původu, je jeho úkolem přesvědčit žalovaného, že jeho žádost nelze zamítnout podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, ale že jeho mimořádný příběh odůvodňuje věcné posouzení žádosti ve smyslu § 12 až § 14b téhož zákona.

[12] V posuzované věci však stěžovatelem uváděné skutečnosti (toliko obecné a nepřesvědčivé tvrzení, že mu hrozí újma na zdraví a na životě z důvodu nepraktikování islámu a nedodržování ramadánu, neboť byl před 15 lety v Maroku viděn, jak v době ramadánu kouří), neodůvodňuje přijetí závěru, že by Maroko pro stěžovatele bezpečnou zemi původu nepředstavovalo. Žalovaný (stejně jako krajský soud) v předcházejícím řízení vycházel z náležitě zjištěného skutkového stavu věci a za tím účelem opatřil dostatek informací o zemi původu, z jejichž obsahu neplyne, že by v Maroku vládl nábožensky radikální a netolerantní režim; dobrovolná konverze k jinému náboženství není podle zákona trestným činem. Za pronásledování z důvodu náboženství by ostatně bylo možno považovat pouze takové ohrožení života či svobod cizince, které je trpěné, podporované či prováděné státní mocí, nikoli případné negativní chování ze strany třetích osob (nestátních původců), které státní orgány potírají a kterému čelí (srovnej již rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 2. 2004, č. j. 7 Azs 38/2003 - 37, a další - na něj navazující - rozhodnutí, např. usnesení ze dne 28. 2. 2008, č. j. 6 Azs 63/2007 - 72, nebo usnesení ze dne 15. 8. 2018, č. j. 4 Azs 260/2017 - 35). Pokud se navíc stěžovatel o pomoc na policejní či jiné státní orgány Maroka nikdy neobrátil, těžko může bez dalšího tvrdit, že by mu pomoc nebyla poskytnuta.

[13] Rovněž otázkou kvality a kvantity zpráv o zemi původu v řízení o udělení mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud v minulosti ve své rozhodovací činnosti zabýval, a to např. v rozsudku ze dne 1. 9. 2008, č. j. 5 Azs 55/2008 - 71, v němž dospěl k závěru, že „*informace o zemi původu musí být v maximální možné míře (1) relevantní, (2) důvěryhodné a vyvážené, (3) aktuální*

a ověřené z různých zdrojů, a (4) transparentní a dohledatelné“. Těmto požadavkům žalovaný při shromažďování informací o zemi původu v posuzovaném případě dostal a také krajský soud se s žalobní námitkou neaktuálnosti a neúplnosti zpráv o zemi původu dostatečně vypořádal v bodě 10 odůvodnění rozsudku. Stěžovatel ostatně v průběhu správního ani soudního řízení doplnění informací nenavrhol, ani s jejich obsahem věcně nepolemizoval. Z tohoto důvodu proto požadavku na obstarání nových zpráv o zemi původu nevyhověl ani Nejvyšší správní soud, který nadto není soudem nalézacím, ale soudem přezkumným.

[14] Stran stěžovatelem namítaného zásahu do soukromého a rodinného života pak Nejvyšší správní soud konstatuje, že rodinné poměry žadatele o mezinárodní ochranu (mimo zcela výjimečné případy) nepostačují pro udělení doplňkové ochrany (rozsudek ze dne 26. 7. 2007, č. j. 2 Azs 30/2007 - 69). Jak uvedl již krajský soud v kasační stížnosti napadeném rozsudku, skutečnost, že stěžovatel žije v České republice řadu let a má zde družku (bývalou manželku) a bratra, nemůže být považována za vážnou újmu ve smyslu § 14a odst. 2 zákona o azylu, a tedy být ani důvodem pro posuzování extraterritoriálního účinku čl. 8 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 9. 2012, č. j. 2 Azs 19/2012 - 39, či usnesení ze dne 14. 7. 2017, č. j. 2 Azs 119/2017 - 39).

[15] Ke skutečnostem (obavám ze znevýhodnění na trhu práce, neposkytnutí zdravotní péče, jakož i tvrzeným psychickým obtížím), které stěžovatel nově uplatnil až v kasační stížnosti, Nejvyšší správní soud s odkazem na § 109 odst. 4 s. ř. s. nepřihlížel, neboť „*smyslem omezení stanoveného v ust. § 109 odst. 4 s. ř. s. (...) je zamezit situaci, kdy by Nejvyšší správní soud rozhodoval o kvantitativně i kvalitativně bohatším návrhu stěžovatele, než o jakém mohl rozhodovat soud v předchozím řízení*“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 3. 2004, č. j. 4 Azs 1/2004 - 68, či ze dne 22. 9. 2004, č. j. 1 Azs 34/2004 - 49, č. 419/2004 Sb. NSS).

[16] Napadený rozsudek krajského soudu rovněž splňuje požadavky na přezkoumatelnost soudních rozhodnutí (např. rozsudek ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003 - 75, č. 133/2004 Sb. NSS, nebo ze dne 13. 6. 2007, č. j. 5 Afs 115/2006 - 91), neodchyluje se od dosavadní judikatury Nejvyššího správního soudu a krajský soud se nedopustil ani hrubého pochybení při výkladu hmotného či procesního práva.

IV. Závěr a náklady řízení

[17] Z výše uvedených důvodů proto Nejvyšší správní soud kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[18] Výrok o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti je odůvodněn § 60 odst. 3 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s., podle kterého nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **nejsou** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 11. listopadu 2020

JUDr. Filip Dienstbier
předseda senátu